

Forfatter: Schandorph, Sophus

Titel: Udrag fra DET GAMLE APOTHEK (1885)

Citation: Schandorph, Sophus: "Det gamle Apotek - Birgittes Skæbne. - 1904", i Schandorph, Sophus: *Det gamle Apotek - Birgittes Skæbne. - 1904*, 1904-05, s. 151. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-schandorph06-shoot-idm139751831528384/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Det gamle Apotek - Birgittes Skæbne. - 1904

han havde noget at gøre godt over for denne unge Mand. Han havde fulgt hans Spor. Han vidste, at han havde etableret en lille Materialhandel i en anden Købstad, at han sad smaat i det. Han havde besluttet at hjælpe ham. Men det var bestandig blevet ved Beslutningen, thi hans Penge havde faaet nye Veje at vandre ad foruden den til det Brinckmannske Hus's Førelse.

Da Kancelliraad Pramman havde mistet Vismann, mærkede han snart, at hans Provisor, Apothekets halvfjerdsindstyveaarige Inventarium, ikke kunde udrette noget. Han afsatte ham ikke, han gav ham den samme Løn, han altid havde oppebaaret, men tog en yngre Farmaceut, der tidligere havde havt Ansættelse ved en Fabrik af Kemikalier, til Bestyrer. Den gamle fik Lov til at gaa og pusle og nysle om, lade, som om han havde noget at sige, men ingen brød sig om, hvad han sagde. En skøn Dag døde han, Kancelliraaden græd, men glemte ham snart.

Den nye Provisor var en trediveaarig rask Mand. Da Kancelliraad Pramman havde modtaget ham med venlig Værdighed og sagt: --- Vær overbevist om, Hr. Bolberg, at, om jeg ogsaa er over halvfjerds, saa er jeg Fremskridtsmand baade paa det almindelige og paa min Specialitets Omraade; den Dag, jeg føler Tiden løbe fra mig, ønsker jeg, at jeg maa dø --- da troede Cand. pharm. Bolberg at have fundet Nøglen til sin Principal.

Ved den første Regnskabsaflægelse sagde Kancelliraaden, dølgende sin Ængstelse under en spøgende Form:

--- Det gaar tilbage, Hakon!

Bolberg sagde:

--- Det vil blive værre endnu med Købstadsapothekerne. Om en Snes Aar vil man kunne købe dem for en Slik, hvis Privilegerne endnu er til, ellers . . . ja, saa er de slet ikke til . . . og saa . . .

--- Aa--aa!

--- Ja, ja, Hr. Kancelliraad! Jeg ønsker Dem et langt Liv, --- men . . .

--- Nej, saa er jeg, Skam, død, gode Ven! Men for min Sønnedatters Skyld vilde jeg jo nok aflevere Boet i uformindsket Stand. Saa maa jeg vel hellere sælge. Men . . . det gamle Hus . . . det kan jeg ikke flytte ud af.

--- Kancelliraaden kan saarnænd endnu forøge Deres Bo, maaske triplere det.

--- Saa--aa? Hvordan det?

--- F. Eks. ved at oprette en Materialhandel i stor Stil, ikke

saadan en Fedtebutik som Salomonsens nede paa St. Jørgensgads.

— Tak! Jeg har ikke i Sinde at blive Urtekræmmer, sagde Kancelliraaden og slog med Haanden.

Bolberg trak paa Skuldrene og sagde:

— Kancelliraaden er jo Fremskridtsmand.

— Ja, jeg staar paa det virkelige Fremskridts Side. Men Fedteforretninger giver jeg mig ikke af med.

— Men, Hr. Kancelliraad, en Kemikaliefabrik.

— Død og Pine, Mand! Men der skal store Kapitaler til, meget store Kapitaler.

— Kun en lille, men sikker, kontant Kapital. Har Kancelliraaden synderlig Indtægt af de fire og tyve Tønder Land, De ejer udenfor Vestergades Port? Men der er Byggegrund. Aaen løber igennem Marken, der er altsaa ogsaa Vandkraft. Her er kun faa Fabriker af den Art i Landet.

— Død og Pine! Ja, Død og Pine! Men jeg er for gammel, Bolberg!

— Kancelliraaden ser tyve Aar yngre ud, end De er. Tænk, hvilken Opsving for Byen! Hvilken Mængde Arbejdere vil ikke faa Brød ved den Fabrik! Og det er dog det store Nutidsspørgsmaal at skaffe Arbejde tilveje efter en kolossal Maalestok.

Kancelliraaden drejede og vendte Planen i adskillige Dage paa alle Leder og Kanter. Minder fra Avislæsning, fra Kaptejn Fricks højmalte Ord om, at Arbejderspørgsmaalet om føje Tid vilde frembringe en Revolution lige saa mægtig som de geologiske Katastrofer i Urtiden, Minder om Ord, som den gamle Apotheker havde hørt ved Kaffen efter rigelig Vindrikning til Middag, satte ham i Stemning. Han fik Lyst til at tage Haand i Harke for at løse et kolossalt Spørgsmaal. Mod denne Lyrik reagerede Tanken om hans Alder, om den store Risiko, hans Magelighed, Følelsen af, at han egentlig havde det saa godt, at han ikke kunde faa det bedre, og at i værste Fald vilde Syndfloden først komme efter hans Død.

Da han den Aften gik i Seng, følte han dyb Medlidenhed med sig selv, kaldte sig igen en stakkels gammel Mand. Men efter nogle Dages Overvejelser vandt Ærgerrigheden Magten. Den gamle Kancelliraad vilde være sin Fødebys Tietgen. Han skulde imponere Spidserne . . . Kaptejn Frick med . . . ja den Aandsaristokrat!

Og der blev gravet og drænet, grundlagt og bygget op ude i